

jih je lepo shraniti, najbolje v repnicah; vmes med plasti s peso denejo plast suhe prsti ali suhega peska. Spomladi jih izsadijo na vrte, 1 kvadratni meter narazen, in se pristavijo količi, na katere se pognane mladike privezujejo. Ves prostor mora biti večkrat oplet in pese osipane. Seme zori meseca septembra ali oktobra. Semenovo steblovje porežejo, shranijo in osmučejo, kedar je popolnem posušeno. Zatem se tanko razgrne, marljivo meša in v večje kupe spravi. Škoduje pesi, vstrajna suša, mraz, srčna gniloba, črni plesenj, noveji čas tudi krompirjevi podobna bolezen. Tudi bolhe mnogo nadlegujejo peso.

„Gosp. Glasnik.“

C. kr. kmetijska družba kranjska.

Seja glavnega odbora dné 18. aprila 1886.

Seji predseduje družbeni podpredsednik gosp. Jos. Frid. Seunig; navzoči so odborniki gg. Jerič, Detelja, Kastelic, Murnik, Robič, Witschl in družbini tajnik g. Gustav Pirc.

Tajnik poroča, da je dné 17. t. m. dosedanji družbini predsednik gosp. Karol baron Wurzbach to svoje imeno odložil. Odbor vzame to v naznanje ter izrazi zahvalo delovanju odstopivšega gosp. predsednika.

V ime odseka za splošne reči objavi tajnik dogovorjeni spored občnemu zboru, katerega glavni odbor odobri.

Vsled 17. t. m. došlega poročila potrdilo je vis. c. kr. kmet. ministerstvo po glavnem odboru predložen spored o goveji razstavi v Postojni. Tajnik poroča, da je uže vse pripravljeno, da se bode takoj izvršilo objavljenje sporeda.

Visoko c. k. kmetijsko ministerstvo je z odlokom iz dné 23. februarja t. l. št. 2157 podelilo štipendije podkovskim učencem po predlogu glavnega odbora.

Z odlokom c. kr. kmetijskega ministerstva iz dné 22. marca t. l. št. 1405 je sicer potrjen od odbora predložen račun o podkovski šoli za l. 1885, a to po odstranjenju svote 296 gold. 30 kr. iz stroškov, katera svota je bila porabljena za popravo pohištva podkovske šole in katero mora družba plačati. Po predlogu tajnikovem sklene odbor z ozirom na slabe družbene denarne razmere še enkrat prositi ministerstvo, da prevzame to svoto na svoj račun.

Prošnji občine Srednja vas v kočevskem okraji in mestne občine Črnomelj za dovoljenje novih semnje, katere prošnje je sl. c. kr. deželna vlada glavnemu odboru v poročilo dala, sklene glavni odbor enako kupčijski kamori ne priporočati.

Izvrševalni odbor gozdarskega shoda na Dunaji v letu 1886. javi, da bode prihodnji shod zopet na Dunaji l. 1887, ter prijavi ob enem referate za prihodnji shod.

C. kr. kmetijska družba v Lvovu prijavi kranjski družbi svojo peticijo na državni zbor o zdanjem stanji kmetijstva ter o sredstvih, to stanje izboljšati.

C. kr. kmetijska družba štajerska ter c. kr. gozdarska in kmetijska družba šlezka javiti družbi sklep svojih občnih zborov, da je vlado prositi za vpeljavo monopola za žganje ter vabite tudi našo družbo k temu sklepu pristopiti. Glavni odbor sklene, k taki prošnji ne pristopiti.

C. kr. gozdarska in kmetijska družba šlezka v Opavi prijavi svoji peticiji na državni zbor o „vpeljavi muvažnine na žito“ in o „popravi domovinske postave“ ter vabi našo družbo enaki peticiji predložiti. Glavni odbor uvidi važnost taci naredeb ter sklene enake peticije državnemu zboru predložiti.

Odbor vzame na znanje poročilo o delovanji deželnega kulturnega sveta za kraljevino česko.

C. kr. intendantca 3. kóra v Gradcu naznanja potrebe za preskrbljevanje vojakov v letu 1886/7. Izkaz teh potreb je v pisarni kmetijske družbe na razgled.

C. kr. kmetijsko ministerstvo želi proračun potrebščin za kmetijski poduk v l. 1887. do 15. junija poizvedeti. Odbor naroči izdelati proračun tajniku G. Pircu, katerega naj potem odseku za splošne reči predloži. Odsek naj pa potem glavnemu odboru poroča.

C. kr. deželna vlada predloži konsignacijo o krajih, v katerih bivajo v l. 1886. žebci, kakor tudi pleme in imena teh žebcev.

Visoko c. kr. kmetijsko ministerstvo poslalo je družbi za njen poskuševalni vrt 300 kolčev ameriške trte „*riparia sauvage*“ ter ob enem javi, da je ravno tako na prošnjo družbe tudi poslala take trte podružnici v Novomestu.

Tajnik poroča, da je kmetijsko ministerstvo tudi letos zapovedalo kupavati ob priliki premiranja konj remonte za vojake ter da se je ta ukaz uže razglasil v „Novicah“ in „Kmetovalcu“.

Slavni deželni odbor kranjski nakazal je vsled družbine prošnje in vsled sklepa deželnega zbora subvencijo za družbino drevesnico v znesku 200 gold. Glavni zbor sklene za to veliko subvencijo predlagati v občnem zboru votiranje zahvale.

Slavni deželni odbor kranjski predložil je glavnemu odboru vsled sklepa deželnega zbora v poročilo več prošinj občin oziroma šol za podporo šolskim drevesnicam. Glavni odbor naroči izdelati tajniku dotično poročilo, in sicer na podlagi razmer, ki so mu znane iz potovanja po deželi.

Prošnjo Janezu Beletu, slušatelju na vinarski in sadjarski šoli v Klosterneuburgu, za podporo mora glavni odbor zarad pomanjkanja kakega tacega zaklada odbiti.

Prošnji Franja Štuparja, slušatelja više gospodarske šole v Tečnu, da bi glavni odbor pri sl. c. kr. kmetijskemu ministerstvu prosil za izplačevanje druge polovice njegove štipendije, glavni odbor vstreže.

Dva gospodarja, ki sta dobila v jeseni na živinski razstavi premije za svojo goved, koje goved sta pa prodala, ustavljata se vrniti premijo. Odbor naroča tajniku poizvedeti o resničnosti od njih navedenih razlogov.

Prošnji večih občin oziroma šol za brezplačno podelitev sadnega drevja, divjakov, vrtnarskega orodja glavni odbor odbije, ker nima nobenega tacega zaklada.

Gosp. Razingerju v Podkorenu in č. usmiljenim sestram v Ljubljani dovoli glavni odbor prodati bike od družbe kupljene, ker niso več za pleme sposobni.

C. kr. deželna vlada izroči glavnemu odboru v poročanje dopis c. kr. namestništva v Gradcu zarad prepovedanega časa za lov ribe „smej“ (*Lucioperca sandra Cuv.*). Dopis izroči glavni odbor gosp. odborniku Kastelicu v poročanje.

Gospodarske izkušnje.

Kosti, rožena strugovina dober gnoj.

Surove, nezdobljene kosti so za gnojilo brez vse vrednosti. Pri vsakem gnojilu je to pglavitni pogoj, da koristi, da se v zemlji razkroji. To se pa pri celih, nezdobljenih kostéh ne zgodi, česar se lahko vsakdo z lastnimi očmi prepriča, ako 15—20 let stare kosti pogleda, katere se dostikrat iz grobov izkopljejo. Te kosti so skoraj nepremenjene in ravno tako trde in

tope kakor čvrste. Res, da del hrustanca sprhni ali fosforno kislemu apnu je pa treba nagle in popolne razkrojitve gnjilečnih snovi in koščene prsti, da pravi vspeh z njo doseže. Zato je treba kosti drobno zmleti ali na kak drug način pripraviti. Rožena strugovina ima v sebi veliko gnjilčevih snovi in fosforne kisline in v tem je njena glavna korist ležeča. Gnjlca ima okoli 10%, fosforove kisline pa pa blizo 5—6%. Ti odpadki se dolgo ne razkrojijo in tako tudi le počasi koristijo. Njih korist se pa dá pohitrili, ako se v roženo moko zmeljejo. V obče pa je le malokedaj velika množina takih odpadkov za gnojenje na razpolaganje. In tako se tudi v veliki meri z njimi gnojiti ne more. Večidel bode bolje kazalo, jih za napravo komposta porabiti. Če se na kompostnem kupu z apnom pomešajo, se gnjilec roževine z apnom v solitarnokislo apno zveže, kateri gnoj najbolj strnenim sadežem dene. In sicer se sme pred setvijo s takim gnojem le v pičli meri gnojiti. Kot kompostni gnoj slabe setve nekoliko popravi, vendar pa najbolj pospešuje bujno rast krompirjevega perja, ne pa rast gomolja. Če se tedaj v nekaterih krajih vendar s takim gnojem krompirju gnoji, se gleda pri tem le bolj na prihodnjo sterneno setev, nego na obilico pridelkov krompirja.

Trgovinska in obrtna zbornica

(Nadaljevanje iz 9. lista „Novic“.)

Splošno državno zborovanje odvzelo bi tudi pojedinim pokrajinam in občinam marsikaj bremen, ker bi se s tem uboštvo in beraštvo zabranjevalo. Bilo bi tedaj le pravično, ako bi se tudi pokrajine zavarovanstva naravnost vdeleževale.

Gledé denarstvenega poslovanja, oziroma gledé mogočega dobička, kakor tudi gledé primanjkljaja, nasvetuje se sledeče:

Mogočega prebitka iz vplačanih zavarovalnin nad stroški devala bi se $\frac{1}{3}$ v lastno založno zaklado, $\frac{1}{3}$ v državno založno zaklado in $\frac{1}{3}$ v pokrajinsko založno zaklado na dobro veseljnega državnega zavarovanja. V ravno takem razmerji bi se tudi kak primanjkljaj iz teh založnih zaklad pokrival.

Rečena tretjina naj bi se razdeljevala med zavarovalne založne zaklade pokrajinske v razmeri članov, in sicer na podlagi 1000 članov kot edinka.

Izdatki imenovanih zaklad naj bi bili le začasni ter naj bi se čisto zabranili z veanim prigledovanjem in uravnavanjem tarif.

Na ta način bi se država in pokrajine denarstveno dotikovale z zavarovalno ustanovo, toraj naj bi se pa tudi vdeleževale nje uprave v zmisli naslednjega osnovnega načrta.

Na podlagi navzočih razprav dovoljuje si najudanejšje podpisana trgovinska in obrtna zbornica predložiti sledeči

osnovni načrt za vesoljno zavarovanje delavcev.

1. Svrha „vesoljnemu zavarovanju“ bi bila: zavarovanje delavcev in nižih uradnikov za slučaj bolezni, nezgod, onemoglosti, kakor tudi zavarovanje za preskrbovanje v starosti.

2. Za zastop in poslovanje naj bi se osnoval „državni zavarovalni urad“ s podpadajočimi „pokrajinskimi zavarovalnimi uradi“.

Pokrajinski zavarovalni uradi naj bi imeli tudi samostalne oddelke v posredovanju za službe.

3. Ne glede na starost naj bi bili dolžni zavarovati se vsi delavci obojega spola in vsi nižji uradniki trgovinstva, rokodelstva, obrtništva, gozdarstva in polje-

delstva — slednjega le iz onih kmetovanj, ki plačujejo zemljiškega davka brez državnih doklad najmanje 100 gold. av. velj.

4. Zavarovanje naj bi bilo dopuščeno tudi manjšim gozdarjem in kmetovalcem, kakor tudi njihovim delavcem, ki bi sicer v to ne bili obvezno dolžni, če bi se ga hoteli vdeleževati v smisli zavarovalnih določil.

5. Gledé zavarovanskih pravic in gledé doplačevanj naj bi veljala posebna določila v naslednjih slučajih:

a) ako bi bili o vzprejemu v zavarovanje moški delavci, stari čez 60 let, in ženske, stare čez 50 let, hromotni, imeli bi pravico le do polovice starostne odškodnine;

b) učenci in vajenci mlajši od 18 let uplačevali bi do dovršene te dobe le pol zavarovalnine; zaradi tega bi pa imeli pravico tudi le do polovine odškodnin za bolezen in onemoglost. Toda po dovršenem 18. letu vzprejeli bi vse zavarovanske pravice. Tudi bi se še le od te dobe računila zavarovalna doba gledé starostnih odškodnin.

6. V upravo državnega zavarovalnega urada bi imenovali:

a) visoka vlada $\frac{1}{3}$ članov,

b) gospodarji vseh pokrajin $\frac{1}{3}$, in

c) $\frac{1}{3}$ zavarovanci po razmerji članov pokrajinskih zavarovalnih uradov.

7. V upravo pokrajinskih zavarovalnih uradov bi imenovala politična deželna oblastva v sporazumu z deželnimi odbori:

a) $\frac{1}{3}$ članov,

b) $\frac{1}{3}$ bi volili gospodarji, in

c) $\frac{1}{3}$ bi volili zavarovanci dotičnih pokrajin sami.

Vsem odbornikom toliko državnega zavarovalnega urada, kolikor pokrajinskih zavarovalnih uradov, naj bi se volili namestniki, ki bi opravljali njih službe, ko bi oni ne utegnili.

Navzoče predlagani osnovni način uprave zavarovalnih uradov se strinja s predlogo zakona o zavarovanju proti neizgodam v §. 16.

8. Uradnike državnemu zavarovalnemu uradu bi imenovala visoka vlada; uradnike pokrajinskim zavarovalnim uradom pa bi imenovala pokrajinske zavarovalne uprave z odobrenjem političnih deželnih oblastev.

Plačila po rečenih oblastvih imenovanih uradnikov naj bi se uravnala po pravilih za državne uradnike s pravico do umirovine.

(Dalje prihodnjič.)

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

27.

Vrtovi arabski in turški.

(Konec.)

Na vzhodu, osobito v Perziji, sadili so jo uže davnej, in tu je dobila ime „tulbend“. Iz Azije so jo prinesli Turki v Evropo, ter jo posadili po vseh vrtovih. Leta 1557. prinesli so prvo čebulo tulipanova v Avgsburg, kjer je dve leti pozneje na glasovitem vrtu Herrika Herwata videl prvi cvet tulipanov Konrad Gesner, po katerem je tulipan dobil v latinskem svoj pridevek. Ob istem času je prinesel cesarski poslanik v Carigradu Busbek prve tulipane v Prago. Prvi tulipani, ki so jih izgojevali v Aziji, bili so rumeni, z vednim izgojevanjem je potem nastalo več sto sprememb raznih boj in oblik.

Kakor marsikatera druga cvetlica bil je tudi tulipan nekaj časa najmoderniša cvetlica, vzlasti na Holand-